

De route naar de toekomst loopt via vakmanschap en gemeenschapszin

Voor u ligt alweer de derde speciale uitgave van OnzeJeugd.NU: De Omwenteling. Na de reflecties op de coronalockdowns in 2021 en de editie over bestaanszekerheid en kansengelijkheid in 2022, geven we dit keer de ruimte aan bespiegelingen over vakmanschap en gemeenschapszin.

Er zijn grote maatschappelijke vraagstukken die door de coronacrisis beter in beeld zijn gekomen. Dat er veel aan de hand is, wisten we al langer. Het blijft lastig om in de dynamiek van het Nederlandse maatschappelijke middenveld de verre toekomst in het vizier te houden en niet voor het laaghangend fruit en comfortabele kortetermijnoplossingen te kiezen.

Voor jeugdigen moeten we echt de toekomst dichterbij halen

Als gashoofdreductie vanuit het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid weten we dat als geen ander. We richten ons bij het NCJ op die lange termijn, laten de waan van de dag aan ons voorbijgaan en doen graag goed voor toekomstige generaties. Als nationaal instituut

voor preventie en brede welvaart richten we ons op de leefwereld van jeugdigen. Zij zijn de toekomst en zij hebben vanwege onze verantwoordelijkheid voor hun toekomstperspectief onze volle aandacht. Die aandacht richt zich op het brede terrein waar zij mee in aanraking komen. Of dat nu onderwijs en zorg is, of wonen, werken, klimaat en (samen)leven. Al deze terreinen zijn met elkaar verbonden en maken met elkaar dat we voor jeugdigen echt de toekomst dichterbij moeten halen.

In De Omwenteling 2021 en 2022 maakten we al de stap naar die toekomst door reflecties te delen van bewonderenswaardige mensen in het maatschappelijk domein over die toekomst van jeugdigen. Hoe ziet die eruit, wat leren we van de tijd waarin we leven en de tijd die achter ons ligt en wat vraagt het van vakmensen, maar vooral ook van de samenleving om jeugdigen perspectief en vertrouwen te bieden? Bestaanszekerheid en kansengelijkheid zijn daarin leidende aandachtspunten. In 2023 gaan we een stap verder.

De route naar de toekomst loopt namelijk niet via individualisme en meritocratie. Die toekomst komt dichterbij via de route van vakmanschap en gemeenschapszin.

Doen wat goed is

Vakmanschap is de resultante van 'doen wat goed is'. Dit is iets anders dan 'doen wat nodig is', waar vooral schaarste en economische efficiëntie aan ten grondslag ligt. 'Doen wat goed is' is het antwoord op de morele vraag wat het juiste is om te doen. Die vraag beantwoordt ieder vakmens iedere dag in al het werk dat gedaan wordt. Te vaak wordt dit morele antwoord overschaduwd door schaarste of werkdruk.

De neiging om vandaag snel op te lossen wat nodig lijkt, is verleidelijk

De waan van de dag, acute nood en opgestapelde problemen die met crises zichtbaar worden, maken dat het lastig is om koers te houden. De neiging om vandaag snel op te lossen wat nodig lijkt, is verleidelijk. Zonder een blik op dat vergezicht en zonder te bedenken welke consequenties het handelen van vandaag

voor de toekomst heeft, is dit zelfs bedenkelijk. Bestaande oplossingen en systemen worden dan voortgezet terwijl we weten dat die de bestaanszekerheid bedreigen, ongelijke kansen bevorderen en de verschillen verder vergroten.

Gemeenschap als ankerpunt

Gemeenschapszin staat voor solidariteit, nabuurschap en samen leven. Termen met een onmiskenbare nostalgische sfeer, de geur van spruitjes én een gevoel van warmte en genegenheid. De omwenteling waar we voor staan vraagt om een inzet op die solidariteit, nabuurschap en samen leven. Bij alles dat de transitie en transformatie ondersteunt, helpt het om gemeenschapszin als ankerpunt te zien. Helpt deze oplossing de gemeenschapszin? Versterkt het de solidariteit, maakt het nabuurschap en samen leven beter mogelijk? Wat vraagt dat, als vakmens, als samenleving, als beleidsmaker, als mens?

De route naar de toekomst van nieuwe generaties is dus ook geplaveid met gemeenschapszin. Als we meer naar elkaar omzien, vertrouwen op onszelf en elkaar en onze onderlinge verbanden, zal het zelfs mogelijk zijn om brede welvaart voor alle mensen dichtbij te brengen. We voorkomen een verder uit elkaar

drijven van groepen mensen, maken ruimte voor interactie en solidariteit en sturen op samen leven.

We beseffen dat dat veel vraagt: de toekomst is ongewis, onbekend en onzeker. Handelaren in angst en onzekerheid spinnen daar garen bij en beloven ons zekerheid met een terugkeer naar vermeende oude idealen. In de onzekere periode van deze omwenteling die zich voltrekt op veel verschillende terreinen (klimaat, wonen, werken, mobiliteit, etc.) is het nodig om geluiden te versterken die ons in die onzekerheid de hand reiken.

De route naar de toekomst is geplaveid met gemeenschapszin

Eigen geluid

Die mensen verzamelen we in De Omwenteling. Het zijn zonder uitzondering denkers en doeners tegelijk. Het zijn mensen die opvallen door de manier waarop ze in bestaande systemen en bestaande mores nieuwe ruimte weten te vinden. Het zijn mensen die in hun eigen geluid bijzonder zijn en daardoor

ook kwetsbaar zijn. Dat geluid willen we door het samenvoegen in De Omwenteling versterken. We zijn blij dat Karen Heij, Eric Steegers, Martijn van der Steen, Sacha Ausems, Claire Boonstra, Marjet Winsemius en Peer van der Helm hun gedachten over toetsen, gezondheid, transitie, bestuur, onderwijs, gezin en jeugdzorg met ons hebben gedeeld in deze Omwenteling. Hun vanzelfsprekende veranderbereidheid maakt hen tot echte omwentelaars.

In de tweede Omwenteling vertelden we over het Harry Volker Genootschap waar we ook de geïnterviewden in deze Omwenteling toe rekenen. Dit genootschap ontwikkelt zich tot een (wan)ordelijk geheel van geluiden, die ons de veiligheid biedt om met elkaar de onzekere toekomst aan te gaan.

De interviews in deze speciale uitgave met deze bijzondere mensen geven daarvoor richting en leiding. Niet door te vertellen waar het naartoe gaat, maar juist door te vertellen welke kant we op moeten om ergens te komen. De toekomst openbaart zich immers niet door het zicht op de eindbestemming, maar door de stappen die we met elkaar vandaag al kunnen zetten.

Bert Wiene, Mark Weghorst & Soler Berk

Conciërges Harry Volker Genootschap

Het Harry Volker Genootschap dankt zijn naam aan het hoofdpersonage in het beroemde kinderboek *Kruimeltje* van Chris van Abkoude. *Kruimeltje* werd ontleed, gezien en kreeg zicht en grip op de eerste stappen naar een ongewisse toekomst doordat hij weer zijn naam kreeg: Harry Volker. Het Harry Volker Genootschap bestaat uit denkers en doeners die De Omwenteling mogelijk maken. De conciërges van het genootschap besluiten over de toetreding van nieuwe deelgenoten.